



Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра кримінального права та правосуддя

РОБОЧА ПРОГРАМА
Ораторська майстерність

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Коломієць Н.В.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Сенченко Н.М., доцент кафедри, к.ю.н., доцент

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри кримінального права та правосуддя

Протокол «01» вересня 2025 р. № 10

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Коломієць Н.В.

(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	2 рік, 3 семестр Освітня програма «Кримінальна юстиція: Суд. Прокуратура. Адвокатура»
Викладач (-и)	Сенченко Надія Миколаївна, доцент кафедри, к.ю.н.
Профайл викладача (-ів)	https://nnip.stu.cn.ua/uk/news/item/1055-naukovo-pedagogichniy-sklad-kafedri.html
Контакти викладача	sen88@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Ораторська майстерність – одна з найважливіших дисциплін кримінально-правового циклу, що викладаються у закладах вищої освіти для здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою «Кримінальна юстиція: Суд. Прокуратура. Адвокатура», спеціальність 081 «Право». Доскональне знання основ ораторської майстерності є необхідною умовою успішної роботи за фахом. Викладання навчальної дисципліни «Ораторська майстерність» передбачає можливість отримати студентам теоретичні знання щодо способів переконання та впливу на аудиторію з урахуванням її особливостей, формують досконале вміння говорити до групи людей у структурований, виражений спосіб із наміром надати інформацію, вплинути, чи розважити слухачів, що у широкому сенсі є розділом мистецтва.

Навчальна дисципліна «Ораторська майстерність» входить до ядра освітньо-професійної програми за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Її вивчення сприяє набуттю майбутніми юристами знань щодо законів винаходу думки, класифікації родів і видів ораторського виступу; методів розробки стратегії й тактики, основних етапів та загальних принципів побудови та проведення публічного виступу; способів викладення матеріалу виступу та активізації мислення аудиторії; соціально-психологічних прийомів спілкування оратора й аудиторії; основ культури публічної промови; характеристики мови з точки зору акустико-фізіологічних позицій; принципів і способів проведення полеміки; видів юридичного красномовства, особливостей підготовки судової промови; специфіки різновидів юридичного красномовства.

Ораторська майстерність була і є засобом захисту і обвинувачення на судовому процесі. Ця майстерність вивчає методiku творення тексту, визначає його структуру, найпридатнішу для зрозумілого й аргументованого викладення думки. Навчальний курс також має на меті сприяти формуванню правової свідомості сучасного українського правника, досягненню мети ораторської майстерності — виклад оратором його позиції перед опонентом або аудиторією, захист власної точки зору. Цієї мети він досягає, використовуючи підготовлену промову і техніку ораторської майстерності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

1) Теоретичні основи ораторської майстерності (теми в межах модуля: Предмет, завдання і значення курсу «Ораторська майстерність». Риторика як наука. Закони риторики та сфери її використання. Культура і техніка мовлення оратора, засоби логіко-емоційної виразності. Взаємодія оратора й аудиторії);

2) Риторична компетентність як основа ефективного професійного спілкування (теми в межах модуля: Методика та етапи підготовки промови. Риторичний аналіз; Доказ у публічному виступі; Судове красномовство; Полеміка як форма ораторської майстерності: функції, принципи, прийоми; Особливості вербального і невербального впливу та ефективність спілкування).

3. Мета та цілі курсу. Метою курсу «Ораторська майстерність» є здобуття майбутніми фахівцями базових правових знань про поглиблене вивчення способів переконання та впливу на аудиторію з урахуванням її особливостей, формування досконалого вміння говорити до групи людей у структурований, виражений спосіб із наміром надати інформацію, вплинути, чи розважити слухачів, що у широкому сенсі є розділом мистецтва, а також вироблення вміння вибрати оптимальні засоби захисту і звинувачення на судовому процесі.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення курсу є оволодіння ЗВО знаннями про:

- основні етапи становлення та розвитку ораторської майстерності;
- розуміння, що в ораторстві, як і в будь-якій іншій формі комунікації, є п'ять основних елементів, що часто виражені як «хто говорить що до кого в якому оточенні і з яким ефектом»;

- особливості формування професійних можливостей переконання та впливу на учасників судового процесу з урахуванням його особливостей, формування досконалого вміння говорити у структурований, виважений спосіб із наміром надати інформацію;

- уміння переконувати співрозмовника, уміння правильно й красиво говорити, привертати увагу й здобувати довіру слухачів, уміння складати й виголошувати промови необхідне юристові (риторика й виникла як мистецтво складання судових промов), а також формування у ЗВО загальних компетентностей

Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 2. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

4. Результати навчання. Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою:

РН 11. Мати базові навички риторики.

РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

5. Пререквізити. Передумови для вивчення дисципліни є вивчення наступних навчальних дисциплін, як історія держави та права зарубіжних держав, теорія права та держави, філософія, історія культури, українська мова (за професійним спрямуванням), судові та правоохоронні органи, які є достатніми для сприйняття категорій, понять та розуміння джерел даного предмету

6. Обсяг курсу. Зазначте загальну кількість кредитів, кількість занять та годин самостійної роботи.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні заняття	16
Самостійна робота	60
Індивідуальна робота	контрольна
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	3

Формами проведення занять є лекційні та практичні (семінарські) заняття, самостійна робота, виконання контрольної роботи. Проведення занять відбувається на парах згідно розкладу та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

7. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Тема 1. Предмет, завдання і значення курсу «Ораторська майстерність». Риторика як наука. Закони риторики та сфери її використання.

Ораторська майстерність як навчальна дисципліна. Взаємозв'язок ораторської майстерності з іншими науками та навчальними дисциплінами.

Роль ораторської майстерності у професійній діяльності юриста. Функції ораторської майстерності. Риторична формула як сукупність семи законів організації та управління мисленнєво-мовленнєвою діяльністю особистості.

Основні закони риторики: концептуальний, аудиторії, стратегії, тактики, мовленнєвий, ефективної комунікації, системного аналізу. Академічне, політичне, судове, конфесійне та суспільно-побутове красномовство. Жанрові різновиди усних виступів. Партитура тексту.

Тема 2. Культура і техніка мовлення оратора, засоби логіко-емоційної виразності

Істинність і правильність мислення і мовлення. Формально-логічні закони. Логічні основи аргументації. Мистецтво суперечки.

Культура мовлення оратора. Основні ознаки (логічність і змістовність, доречність, точність, чистота, багатство і різноманітність, образність та виразність) культури мовлення. Звуковий рівень тексту. Засоби фоностилістики. Голос, дикція, мелодика мовлення. Техніка мовлення: чітка дикція, вимоги до темпу, гучності, висоти, тону голосу, майстерність паузи.

Засоби милозвучності мови. Партитура тексту. Лексичний рівень тексту. Тропіка. Синтаксичний рівень тексту. Синтаксичні фігури. Стилістичний рівень тексту. Стилістичні фігури. Значення артикуляційної гімнастики.

Тема 3. Взаємодія оратора й аудиторії

Сутність та проблеми взаємодії оратора та аудиторії. Ознаки аудиторії, їх урахування в організації взаємодії оратора та аудиторії. Соціально-демографічна, соціально-психологічна, індивідуально-особистісна ознаки аудиторії. Поняття судової аудиторії. Об'єктивні перешкоди контакту оратора й аудиторії та їх урахування в організації аудиторії. Поведінка оратора перед аудиторією. Стратегія оратора, її структура. Тактика оратора: принципи, способи, прийоми. Прийоми активізації уваги слухачів.

Мовна культура оратора. Етика судового оратора. Зовнішня культура оратора: вигляд, погляд, жестикуляція.

Тема 4. Методика та етапи підготовки промови. Риторичний аналіз

Етапи підготовки та реалізації промови (інтенція, диспозиція, елокуція, меморія, пронунація).

Форми текстового оформлення матеріалу. Види підготовки до виступу. Жанрові різновиди публічних виступів. Композиція усних виступів (вступ, основна частина, висновок) та основні вимоги до них. Методи викладу матеріалу: лінійний, індуктивний, дедуктивний, аналогічний, стадійний, концентричний. Способи інтеграції структурних компонентів: когезія, ретроспекція, перспекція. Риторичний аналіз усного тексту.

Тема 5. Доказ у публічному виступі

Аргументація та контраргументація. Принципи логічної аргументації. Закони логіки. Основні види логічних помилок. Поняття й структура доказу. Правила і помилки висунення тези, аргументації і демонстрації. Спростування.

Тема 6. Судове красномовство

Місце красномовства в суспільному житті. Жанрове різноманіття судового красномовства. Мовленнєвий етикет. Імідування як форма презентації. Поняття риторичної компетентності юриста. Загальна характеристика судової промови. Етапи підготовки виступу. Збір матеріалів. Аналіз матеріалів. Систематизація матеріалів.

Особливості промови державного обвинувача. Структура обвинувальної промови. Вступ. Фабула справи. Аналіз і оцінка зібраних доказів. Обґрунтування кваліфікації кримінального правопорушення. Характеристика особи обвинуваченого (підсудного). Обґрунтування пропозицій про міру покарання, цивільний позов. Аналіз причин і умов, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення. Заклучна частина промови. Промова прокурора при відмові від обвинувачення: зміст, структура.

Особливості захисної промови. Позиція захисника у справі. Зміст промови захисника. Залежність змісту промови від позиції захисника. Структура захисної промови. Вступна частина промови. Виклад фактичних обставин справи. Аналіз і оцінка доказів. Кваліфікація кримінального правопорушення. Характеристика особи обвинуваченого (підсудного). Особливості захисної промови при формулюванні пропозиції про міру покарання, цивільний позов.

Репліка як частина судових дебатів. Вимоги до репліки. Призначення репліки.

Тема 7. Полеміка як форма ораторської майстерності: функції, принципи, прийоми

Суперечка, дискусія, диспут, дебати. Організація проведення дискусії: докомунікативний, комунікативний та посткомунікативний етапи.

Різновиди полеміки залежно від змісту, масштабу та кількості учасників. Основні вимоги та правила до ведення полеміки. Етика дискусивно-полемічного спілкування. Психологічні аспекти дискусивно-полемічної комунікації. Ділова бесіда як різновид професійної діалогічної мови. Розробка стратегії ведення бесіди.

Тема 8. Особливості вербального і невербального впливу та ефективність спілкування

Основні аспекти та основні поняття мовного впливу. Аспекти мовного впливу. Комунікативні невдачі. Фактори мовного впливу. Комунікативна позиція. Способи мовного впливу. Мовний вплив і маніпулювання. Поняття ефективного мовного впливу. Вербальний і невербальний мовний вплив.

Тематика семінарських занять

1. Культура і техніка мовлення оратора, засоби логіко-емоційної виразності.
2. Взаємодія оратора й аудиторії.
3. Методика та етапи підготовки промови. Риторичний аналіз.
4. Доказ у публічному виступі.
5. Судове красномовство.
6. Полеміка як форма ораторського мистецтва: функції, принципи, прийоми
7. Особливості вербального і невербального впливу та ефективність спілкування.

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих питань в межах тем:

1. Історія ораторського мистецтва від давнини до сучасності
2. Імідж оратора
3. Логічні основи ораторської майстерності
4. Техніка ораторського мистецтва, майстерності юристів
5. Методи викладу матеріалу. Способи інтеграції структурних компонентів
6. Місце красномовства в суспільному житті
7. Способи ведення полеміки
8. Способи мовного впливу

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету "Чернігівська політехніка"». З дисципліни здобувач може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, практичних (семінарських) занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти, оцінювання реферування наукової роботи, виконання самостійної роботи та написання однієї контрольної роботи. Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має
--	---

	досягти відповідні результати навчання (РН), що передбачені освітньою програмою. Семестровий контроль по закінченню 3 семестру проводиться у формі диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання екзамену існують білети. Білети складаються з трьох питань (кожне питання оцінюється максимум до 13-14 балів). У 12-14 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 9-11 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 5-8 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-4 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Оцінювання успішності здобувача вищої освіти під час семестрового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ECTS і вносяться в відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ». Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.
Вимоги до КР	Підсумкова контрольна робота проводиться у 3 семестрі за результатом вивчення всіх змістових модулів. Вона може включати у себе теоретичні питання, а також практичні та тестові завдання. В завдання контрольної роботи можуть включатися питання з тем, вивчення яких не виносились на практичні (семінарські) заняття, але які передбачені планом для самостійного вивчення. Про проведення підсумкової роботи здобувачі вищої освіти попереджаються не менш як за тиждень. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу для

	здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить 10. Критерії оцінювання виконаної контрольної роботи: 10-9 балів - відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач вищої освіти впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу. 8-6 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач вищої освіти допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; має навички користування нормативним матеріалом. 5-4 бали здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки. 3-1 бали здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки. 0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли здобувач вищої освіти не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно. Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів здобувачам вищої освіти надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.
Семінарські (практичні) заняття	Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття. Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання. Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: 5 балів - повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими

темами та питаннями. **4 бали** - ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. **3 бали** - ЗВО виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. **2 бали** – ЗВО у відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. **1 бал** – ЗВО намагається відтворити зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту, зв'язків терміно-понять та їх місця в питанні, що вивчається. **0 балів** отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання.

Порядок оцінювання тестових завдань:

- 5 балів – точні відповіді на понад 90-100% тестових питань;
- 4 бали – точні відповіді на 70%-89% тестових питань;
- 3 бали – точні відповіді від 50% до 69 % тестових питань;
- 1-2 бали – здобувач дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань з теми;
- 0 балів – здобувач не виконав тестові завдання.

Реферування наукової літератури полягає у самостійному опрацюванні ЗВО наукової літератури (як правило наукової статті), критичному огляді та короткому переказі її змісту, а також наведення найважливіших висновків.

Оцінювання виконання реферування, індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв: оформлення роботи, уміння самостійно працювати з науковими джерелами та нормативно-правовими актами, чітко визначати актуальність досліджуваного питання, на основі проведеного аналізу формулювати власну позицію: - **4-5 балів** – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані; - **4-3 бали** – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані; - **3-2 бал** – матеріал викладений недостатньо повно, індивідуальна робота не достатньо аргументована, обґрунтована та/або не стосується усіх поставлених завдань; - **1-0 балів** – викладений матеріал неповний,

	індивідуальна робота не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні. Максимальна кількість балів – 5 бали. Такий вид роботи кожен студент може виконати не більше одного разу за кожен змістовий модуль.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно» – Е, 60 балів), то він не допускається до складання заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому в розділі 6 «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка». На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи». Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються деканом факультету за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи ораторської майстерності		0...20
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...12
2	Реферування, індивідуальна робота	0...8
Змістовий модуль 2. Риторична компетентність як основа ефективного професійного спілкування		0...20
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...12

2	Реферування, індивідуальна робота	0...8
	Контрольна робота	20
	Усього поточний і проміжний модульний контроль	0...60
	Семестровий контроль (екзамен)	0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (екзамен)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для екзамену
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)		
60-65	E (достатньо)	задовільно	
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політики курсу. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – E, 60 балів»), (3 семестр – 40 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». Недопустимі пропуски та запізнення на заняття; користування мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування; недотримання строків виконання навчально-наукових завдань тощо. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із деканатом та викладачем, що читає курс.

Загальні засади освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка» закріплені Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою від 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/plozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf> та Положенням про дистанційне навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/plozhennya-pro-dystancijne-navchannya.pdf>

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 8 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, тощо.

Політика академічної доброчесності

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на Кодексі академічної доброчесності Національного університету “Чернігівська політехніка” <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти можуть мати наслідки: - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - відрахування з Університету; - позбавлення академічної стипендії.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254K/96-Bp>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950р. : URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.: URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99>
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України, 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88.
6. Основи кримінального процесу : навч. посіб. / О. В. Пчеліна, Т. Г. Фоміна, В. В. Романюк, Г. І. Глобенко ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2023. 132 с
7. Тertiшник В.М. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. Вид. 20-те, доповн. і перероб. Київ : Алерта, 2023. 1120 с.

8. Кобзар О.Ф. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. У 2-х ч. Ч. 1. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 337 с.
9. Удалова Л.Д. Кримінальний процес: підручник / за заг. ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, М. А. Погорецького, С. С. Чернявського. Київ:, «Центр учбової літератури», 2022. 780 с.
10. 10.Criminal Law and Its Processes: Cases and Materials (Aspen Casebook Series), 9th Edition, 1360 pages.

Інформаційні ресурси

11. <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=xyz> (посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання moodle)
12. Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua>.